

Suicidprevention

Handlingsplan för socialförvaltningen

son 2020/245
äld 2020/422

November 2020

Innehåll

1.	BAKGRUND	2
1.1.	Nationellt handlingsprogram för att motverka suicid.....	2
1.2.	Folkhälsomyndigheten	3
1.3.	Nationellt centrum för suicidforskning och prevention (NASP).....	3
2.	HANDLINGSPLANENS MÅLSÄTTNING OCH SYFTE	4
2.1.	Målgrupp	4
2.2.	Fokusområden	4
2.3.	Genomförande	4
2.4.	Uppföljning	5

1. BAKGRUND

Suicid är ett folkhälsoproblem som förutom förlust av människoliv även leder till omfattande psykiskt lidande och försämrad hälsa hos anhöriga och andra berörda.

För att minska risken för suicid behöver berörda aktörer samverka och arbeta systematiskt och förebyggande. Regeringen och Sveriges kommuner och regioner (SKR) har i överenskommelse om psykisk hälsa¹ angett suicidprevention som prioriterat område och att det kunskapsbaserade suicidpreventiva arbetet på regional och lokal nivå behöver förstärkas.

Med suicidprevention menas insatser som förebygger suicidförsök och suicid samt minskar riskfaktorer för suicid.

1.1. Nationellt handlingsprogram för att motverka suicid

Riksdagen beslutade 2008 om ett nationellt handlingsprogram för suicidprevention. Programmet består av nio strategiska åtgärdsområden för hur suicid ska minska som omfattar insatser på såväl individ- som befolkningsnivå.

Programmets vision är att ingen människa ska behöva hamna i en sådan utsatt situation att den enda utvägen upplevs vara självmord.

Handlingsprogrammet används av många olika aktörer som ett ramverk för det suicidpreventiva arbetet. Mer information om handlingsprogrammet finns på Folkhälsomyndighetens webbplats suicidprevention.se.

De strategiska åtgärdsområdena är följande:

Åtgärdsområde	Förklaring
Främja goda livschanser för mindre gynnade grupper	Grundläggande faktorer i livsvillkor har en koppling till suicid. Risk är högre i socialt mindre gynnade grupper, exempelvis de med låg utbildningsnivå. Insatser för att komma in på arbetsmarknad och klara skolgången är viktiga.
Minska alkoholkonsumtion i befolkningen och i högriskgrupper för suicid	Flera studier har visat att det finns en koppling mellan hög alkoholkonsumtion och ökad risk för suicid. Personer med beroendeproblematik behöver ges stöd och vård av god kvalitet.
Minska tillgängligheten till medel och metoder för suicid	Skyddsbarriärer vid broar och andra utsatta platser, restriktioner vid förskrivning av läkemedel, kontroll av skjutvapen.

¹ <https://skr.se/halsasjukvard/psyiskhalsa/overenskommelsepsyiskhalsa.234.html>



Åtgärdsområde	Förklaring
Se suicid som psykologiska misstag	Se suicidhandlingen som en följd av påfrestningar som den enskilde för stunden inte kan bemästra, på samma sätt som vid fysiska olyckor för att flytta fokus från individ och till miljö/sammanhang för att minska skam och stigma.
Förbättra de medicinska, psykologiska och psykosociala insatserna	Adekvata insatser måste sättas in tidigt och innefatta bästa möjliga omhändertagande.
Sprid kunskap om evidensbaserade metoder för att minska suicid	Beslutsfattare och olika professioner behöver ha aktuella kunskaper om suicid och suicidförebyggande arbete.
Höj kompetens hos nyckelpersoner/yrkesgrupper som kan komma i kontakt med suicidnära personer	Att förebygga suicid kräver särskild kompetens och kontinuerlig utbildning av de olika yrkesgrupper som kan möta suicidnära personer.
Gör händelseanalyser efter suicid	Ta redan på hur och varför suicid inträffat och om det finns åtgärder som kan förhindra andra suicid.
Stöd frivilligorganisationer	Deras insatser är angelägna i det suicidpreventiva arbetet och har en roll att förstärka och komplettera insatser från stat, region eller kommun.

1.2. Folkhälsomyndigheten

Folkhälsomyndigheten har sedan 2015 i uppdrag av regeringen att samordna arbetet med suicidprevention på nationell nivå. Arbetet utgår från det nationella handlingsprogrammet för att motverka suicid och i uppdraget ingår att verka för att det förebyggande arbetet ska bedrivas enligt bästa tillgängliga kunskap genom ett behovsanpassat och ändamålsenligt kunskapsstödande arbete. Myndigheten ansvarar för att i samverkan med berörda myndigheter och aktörer utveckla samverkan, ta fram, utveckla och sprida ny kunskap, genomföra uppföljning samt publicera årliga rapporter om utvecklingen i området.

Mer information finns på Folkhälsomyndighetens webbplats suicidprevention.se

1.3. Nationellt centrum för suicidforskning och prevention (NASP)

NASP som är en del av Karolinska Institutet är statens och Region Stockholms expertenhet inom det suicidpreventiva området. Inom sitt uppdrag bedriver NASP verksamhet inom forskning och metodutveckling, analys och uppföljning, information samt utbildning.

Verksamhetens övergripande mål är:

- Varaktigt minska antalet suicid och suicidförsök
- Undanröja omständigheter som kan leda till att barn och unga tar sitt liv
- Tidigt upptäcka och bryta negativa trender av suicid och suicidförsök hos utsatta grupper



- Öka kunskapsnivån om suicid samt stödja personer med suicidtankar och anhöriga till personer som försökt eller begått suicid

2. HANDLINGSPLANENS MÅLSÄTTNING OCH SYFTE

Det suicidpreventiva arbetet inom socialförvaltningen genomförs med utgångspunkt i nämndens inriktningsmål "Den enskilde ska uppleva ökad livskvalitet och ökade förutsättningar för ett bättre liv". Handlingsplanens övergripande mål är att socialförvaltningens arbete med suicidprevention ska förbättras och utvecklas.

Handlingsplanen är gällande från och med 2021.

2.1. Målgrupp

Handlingsplanens målgrupp är framförallt socialförvaltningens medarbetare inom avdelningarna individ- och familjeomsorgen, äldre- och funktionshinder samt lednings- och verksamhetsstöd som i sitt yrke möter/kan möta personer med psykisk ohälsa eller som på annat sätt arbetar med frågeställningar som berör psykisk ohälsa.

Vid genomförande av utbildnings- eller informationsinsatser kan målgruppen även vara medarbetare inom andra förvaltningar eller invånare i Järfälla kommun.

2.2. Fokusområden

Handlingsplanen utgår från de strategiska områdena i det nationella handlingsprogrammet för att motverka suicid men prioriterade fokusområdena är:

- Kunskap och kompetensutveckling
- Rutiner vid bemötande och agerande vid situationer med suicidrisk
- Uppföljning efter situationer med inträffad eller förhindrad suicid

2.3. Genomförande

Med utgångspunkt från angivna fokusområden kommer ett flertal aktiviteter genomföras med stöd av den kunskap och information som Folkhälsomyndigheten och Nationellt centrum för suicidforskning och prevention (NASP) erbjuder.

Inom fokusområdet kunskap och kompetensutveckling är genomförande av olika utbildnings- och informationsinsatser grundläggande. Utbildningar ska erbjudas i olika former och till olika målgrupper enligt särskild utbildningsplan. Detta innebär bland annat generell tillgång till webbutbildningar, grundutbildning till alla medarbetare, riktade utbildnings- och handledningsinsatser till särskilt utsedda arbetsgrupper samt föreläsningar till allmänheten. Det ska vara lätt för kommuninnevånare att finna relevant information på jarfalla.se vilket kommer säkerställas.

Inom ramen för socialförvaltningens utveckling av anhörigstöd ska suicid inkluderas.

Rutiner för agerande vid suicidrisk eller genomförd suicid samt vilket stöd som ska ges till medarbetare vid sådana situationer ska tas fram. Syftet med framtagandet av dessa rutiner är att organisationen ska vara förberedd och kunna ge ett bra stöd, både

till den enskilde men även medarbetare. Vid genomförd eller förhindrad suicid ska dessa situationer följas upp och analyseras.

2.4. Uppföljning

Uppföljning av handlingsplanen sker inom ramen för ordinarie uppföljning av verksamhet och budget.